

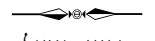
מסורת הש"ס

זה בורר פרק שלישי סנהדרין

בג.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ז מהל' סנהדרין הלכה א' סמנ עשין או טושע' ח"מ ק"י יג טעמ' א':
ב ב טושע' ט' טעמ' ד':
ג ג מיי פ"ב מהל' עדות הלכה א' סמנ לאון ר"ד טושע' ח"מ ק"י יג טעמ' א':
ד ד הו מיי פ"ז מהל' סנהדרין הלכה א' סמנ עשין או טושע' ח"מ ק"י יג טעמ' א':
ה ה ז מיי פ"ב מהל' סנהדרין הלכה א' סמנ ופכ"ב הלכה י"ד סמנ עשין או טושע' ח"מ ק"י יג טעמ' א':
ו ו מיי פ"ח מהל' טעון הלכה א' ופ"ה מהל' עדות הלכה א' סמנ לאון ר"ג טושע' ח"מ ק"י יג טעמ' א':
ז ז מיי ט' סמנ ט' טושע' ח"מ ק"י ט' טעמ' א':

רבינו הנאל

דיני ממונות בשלישה. זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד כו'. אסיק מתוך שזה בורר דין אחד וזה בורר לו דין אחד ושניהם בוררין להם [עוד] אחד ויצא הדין לאימיתו והני מילי בב"ד אחד אבל בשני בתו דיינין לזה לא מצי מעבב כ"י אלעזר דאמר לא שנו אלא מלוה אבל אם אמר לזה לביד הגדול אדלנא כופין אותו ודן בעירו. א"ר יוחנן ובערכאות שבסוריא אין כופין וחכ"א שני הדיינין בוררין להן עוד אחד. אסיק דעת הדיינין להתרצות מי ישב עמהן כולי עלמא לא פליגי ברעין כותביא נקי הדעת שבירושלים לא היו חותמין בשטר עד שידעו מי חותם עמהן. ואין יושבין בדין עד שידעו מי ישב עמהן. ואין כנסין בסעודה עד שידעו מי נכנס עמהן כי פליגי ברעת בעלי דיינין י"ג סב"י דעת [ב]עין רובנן סברי לא בעינן דעת בעלי הדין: זה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה ואקשינן כל כמיניה למפסל דייני ואוקמה ר' יוחנן למתניתין בערכאות שבסוריא אבל מומחין לא והא מדקתני סיפא וחכ"א אימתי יכול לפוסלן בומן שמביא ראייה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי ב"ד ואינו יכול לפוסלן מלוה או פסולין מלוה נלך לבית הוועד כופין אותו והולך לבית הוועד: ולא דקאמר מלוה נלך לבית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוה: כדאמר ר' יוחנן. לקמן בשמעתין: בערכאות שבסוריא. שלא היו בקיאין דין תורה הלכך אפי' לזה מצי מעבב: כי דינא דרב הונא ורב חסדא. דמרווייהו בחד מקום: ועוד מצי זה נזכר. דמשמע דהכי דינא: ולא דין אמת לאמיטו. דלייתי צעלי דיינין דקצר החייב הכי אני צעמני בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיינין צעמנן נוחה דעתן להפך בזכות שניהן מפני ששניהם צירכוס: אלא"כ יודעין מי חוסס עמהן. שמה יחמתו עמהם עד אחד פסול ומצטל עדות כולם ונמלאו אלו נזשים: ורצנן איס' להו דרב יהודה. הלכך דעת הדיינין צעינן שיצרכו מי ישב עמהם אדם הגון: ואין נכנסין לפעודה כו'. שנגלי הוא לתלמידי חכמים ליטב אלל עם הארץ כסעודה: וזה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה. יכול לומר לו לא לדון לפניו: הכי קאמר אלל אם היו כשרין. שאינם קרובין ולא פסולין אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו כנומחין: עד שיקבל עליו צפני ב"ד מומחה. אלמנא במומחין מודה ר"מ: והא עדים כומוחין דמו. אס' אינם קרובים או פסולים: דקבלו עליו (א) נכרי. בתחלת דבריהם קבלוהו עליהם צננים: נאמן עליו וכו'. דיינין קמיירי מדקתני ג' רועי צקר: ואמר

זה בורר לו אחד. משמע זה בורר לו ב"ד אחד שהן ג' זה אחד הכי ששה ושניהם צורכין להס' עוד אחד הכי ט' והיינו דקא מתמה מצי זה בורר כו' הא בתלמא סגי: גב' הכי קאמר נשוא בורר לו ב"ד אחד וזה בורר לו ב"ד אחד. וכל אחד פוסל אותו ב"ד שצירי חצירו ואינו רוצה לדון לפניו: עינין צורכין להס' אחד. כלומר אין יכולין לכופו זה את זה אלל צורכין ב"ד שיתלכו צו שניהם: ואפי' לזה מצי מעבב. צממיה: והאמר ר"א. לקמן בסוף פירקין (דף ע"ג:): לא לנו. אחד אמר נידון כאן ואחד אמר נלך לבית הוועד כופין אותו והולך לבית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוה: כדאמר ר' יוחנן. לקמן בשמעתין: בערכאות שבסוריא. שלא היו בקיאין דין תורה הלכך אפי' לזה מצי מעבב: כי דינא דרב הונא ורב חסדא. דמרווייהו בחד מקום: ועוד מצי זה נזכר. דמשמע דהכי דינא: ולא דין אמת לאמיטו. דלייתי צעלי דיינין דקצר החייב הכי אני צעמני בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיינין צעמנן נוחה דעתן להפך בזכות שניהן מפני ששניהם צירכוס: אלא"כ יודעין מי חוסס עמהן. שמה יחמתו עמהם עד אחד פסול ומצטל עדות כולם ונמלאו אלו נזשים: ורצנן איס' להו דרב יהודה. הלכך דעת הדיינין צעינן שיצרכו מי ישב עמהם אדם הגון: ואין נכנסין לפעודה כו'. שנגלי הוא לתלמידי חכמים ליטב אלל עם הארץ כסעודה: וזה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה. יכול לומר לו לא לדון לפניו: הכי קאמר אלל אם היו כשרין. שאינם קרובין ולא פסולין אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו כנומחין: עד שיקבל עליו צפני ב"ד מומחה. אלמנא במומחין מודה ר"מ: והא עדים כומוחין דמו. אס' אינם קרובים או פסולים: דקבלו עליו (א) נכרי. בתחלת דבריהם קבלוהו עליהם צננים: נאמן עליו וכו'. דיינין קמיירי מדקתני ג' רועי צקר: ואמר

בגוין בי דינא דרב הונא ורב חסדא דאמר ר'יה מאי קמטרחנא אף וכו'. פירש הקונטרס שהיו צמקוס אחד ולא נהירא דהא אמרי' (עירונין 33:) דרב חסדא לא היה מורה לפני רב הונא אפי' ציעתא כזומחא וכ"ש דדין לא היה עושה צפניו וגי' שהיו סמוכים זה לזה חוץ לג' פרסאות: **בדי שיצא הדין לאמיטו.** פירש הרשב"א שפילו החייב יפרע צרכו ויאמר קושטא דייני שאני צעמני בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי היה מהפך לפוסל ריהטא משמע כך הפירוש שמתוך שצירכ זה שלו חס' השלישי יאלל הדין לאמיטו בלל עוות שיחא הענין שקול ולא ירבו מהספין לחובה על מהספין לחכות ולא להפך: ואמר

זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד כו'. אסיק מתוך שזה בורר דין אחד וזה בורר לו דין אחד ושניהם בוררין להם [עוד] אחד ויצא הדין לאימיתו והני מילי בב"ד אחד אבל בשני בתו דיינין לזה לא מצי מעבב כ"י אלעזר דאמר לא שנו אלא מלוה אבל אם אמר לזה לביד הגדול אדלנא כופין אותו ודן בעירו. א"ר יוחנן ובערכאות שבסוריא אין כופין וחכ"א שני הדיינין בוררין להן עוד אחד. אסיק דעת הדיינין להתרצות מי ישב עמהן כולי עלמא לא פליגי ברעין כותביא נקי הדעת שבירושלים לא היו חותמין בשטר עד שידעו מי חותם עמהן. ואין יושבין בדין עד שידעו מי ישב עמהן. ואין כנסין בסעודה עד שידעו מי נכנס עמהן כי פליגי ברעת בעלי דיינין י"ג סב"י דעת [ב]עין רובנן סברי לא בעינן דעת בעלי הדין: זה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה ואקשינן כל כמיניה למפסל דייני ואוקמה ר' יוחנן למתניתין בערכאות שבסוריא אבל מומחין לא והא מדקתני סיפא וחכ"א אימתי יכול לפוסלן בומן שמביא ראייה שהן קרובין או פסולין אבל אם היו כשרין או מומחין מפי ב"ד ואינו יכול לפוסלן מלוה או פסולין מלוה נלך לבית הוועד כופין אותו והולך לבית הוועד: ולא דקאמר מלוה נלך לבית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוה: כדאמר ר' יוחנן. לקמן בשמעתין: בערכאות שבסוריא. שלא היו בקיאין דין תורה הלכך אפי' לזה מצי מעבב: כי דינא דרב הונא ורב חסדא. דמרווייהו בחד מקום: ועוד מצי זה נזכר. דמשמע דהכי דינא: ולא דין אמת לאמיטו. דלייתי צעלי דיינין דקצר החייב הכי אני צעמני בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיינין צעמנן נוחה דעתן להפך בזכות שניהן מפני ששניהם צירכוס: אלא"כ יודעין מי חוסס עמהן. שמה יחמתו עמהם עד אחד פסול ומצטל עדות כולם ונמלאו אלו נזשים: ורצנן איס' להו דרב יהודה. הלכך דעת הדיינין צעינן שיצרכו מי ישב עמהם אדם הגון: ואין נכנסין לפעודה כו'. שנגלי הוא לתלמידי חכמים ליטב אלל עם הארץ כסעודה: וזה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה. יכול לומר לו לא לדון לפניו: הכי קאמר אלל אם היו כשרין. שאינם קרובין ולא פסולין אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו כנומחין: עד שיקבל עליו צפני ב"ד מומחה. אלמנא במומחין מודה ר"מ: והא עדים כומוחין דמו. אס' אינם קרובים או פסולים: דקבלו עליו (א) נכרי. בתחלת דבריהם קבלוהו עליהם צננים: נאמן עליו וכו'. דיינין קמיירי מדקתני ג' רועי צקר: ואמר

זה בורר לו אחד. משמע זה בורר לו ב"ד אחד שהן ג' זה אחד הכי ששה ושניהם צורכין להס' עוד אחד הכי ט' והיינו דקא מתמה מצי זה בורר כו' הא בתלמא סגי: גב' הכי קאמר נשוא בורר לו ב"ד אחד וזה בורר לו ב"ד אחד. וכל אחד פוסל אותו ב"ד שצירי חצירו ואינו רוצה לדון לפניו: עינין צורכין להס' אחד. כלומר אין יכולין לכופו זה את זה אלל צורכין ב"ד שיתלכו צו שניהם: ואפי' לזה מצי מעבב. צממיה: והאמר ר"א. לקמן בסוף פירקין (דף ע"ג:): לא לנו. אחד אמר נידון כאן ואחד אמר נלך לבית הוועד כופין אותו והולך לבית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוה: כדאמר ר' יוחנן. לקמן בשמעתין: בערכאות שבסוריא. שלא היו בקיאין דין תורה הלכך אפי' לזה מצי מעבב: כי דינא דרב הונא ורב חסדא. דמרווייהו בחד מקום: ועוד מצי זה נזכר. דמשמע דהכי דינא: ולא דין אמת לאמיטו. דלייתי צעלי דיינין דקצר החייב הכי אני צעמני בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיינין צעמנן נוחה דעתן להפך בזכות שניהן מפני ששניהם צירכוס: אלא"כ יודעין מי חוסס עמהן. שמה יחמתו עמהם עד אחד פסול ומצטל עדות כולם ונמלאו אלו נזשים: ורצנן איס' להו דרב יהודה. הלכך דעת הדיינין צעינן שיצרכו מי ישב עמהם אדם הגון: ואין נכנסין לפעודה כו'. שנגלי הוא לתלמידי חכמים ליטב אלל עם הארץ כסעודה: וזה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה. יכול לומר לו לא לדון לפניו: הכי קאמר אלל אם היו כשרין. שאינם קרובין ולא פסולין אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו כנומחין: עד שיקבל עליו צפני ב"ד מומחה. אלמנא במומחין מודה ר"מ: והא עדים כומוחין דמו. אס' אינם קרובים או פסולים: דקבלו עליו (א) נכרי. בתחלת דבריהם קבלוהו עליהם צננים: נאמן עליו וכו'. דיינין קמיירי מדקתני ג' רועי צקר: ואמר

זה בורר לו אחד. משמע זה בורר לו ב"ד אחד שהן ג' זה אחד הכי ששה ושניהם צורכין להס' עוד אחד הכי ט' והיינו דקא מתמה מצי זה בורר כו' הא בתלמא סגי: גב' הכי קאמר נשוא בורר לו ב"ד אחד וזה בורר לו ב"ד אחד. וכל אחד פוסל אותו ב"ד שצירי חצירו ואינו רוצה לדון לפניו: עינין צורכין להס' אחד. כלומר אין יכולין לכופו זה את זה אלל צורכין ב"ד שיתלכו צו שניהם: ואפי' לזה מצי מעבב. צממיה: והאמר ר"א. לקמן בסוף פירקין (דף ע"ג:): לא לנו. אחד אמר נידון כאן ואחד אמר נלך לבית הוועד כופין אותו והולך לבית הוועד. דעבד לזה לאיש מלוה: כדאמר ר' יוחנן. לקמן בשמעתין: בערכאות שבסוריא. שלא היו בקיאין דין תורה הלכך אפי' לזה מצי מעבב: כי דינא דרב הונא ורב חסדא. דמרווייהו בחד מקום: ועוד מצי זה נזכר. דמשמע דהכי דינא: ולא דין אמת לאמיטו. דלייתי צעלי דיינין דקצר החייב הכי אני צעמני בירמתי האחד ואס' היה יכול להפך בזכותי היה מהפך והדיינין צעמנן נוחה דעתן להפך בזכות שניהן מפני ששניהם צירכוס: אלא"כ יודעין מי חוסס עמהן. שמה יחמתו עמהם עד אחד פסול ומצטל עדות כולם ונמלאו אלו נזשים: ורצנן איס' להו דרב יהודה. הלכך דעת הדיינין צעינן שיצרכו מי ישב עמהם אדם הגון: ואין נכנסין לפעודה כו'. שנגלי הוא לתלמידי חכמים ליטב אלל עם הארץ כסעודה: וזה פוסל דייניו של זה וזה פוסל דייניו של זה. יכול לומר לו לא לדון לפניו: הכי קאמר אלל אם היו כשרין. שאינם קרובין ולא פסולין אף ע"פ שהן יושבי קרנות נעשו כנומחין: עד שיקבל עליו צפני ב"ד מומחה. אלמנא במומחין מודה ר"מ: והא עדים כומוחין דמו. אס' אינם קרובים או פסולים: דקבלו עליו (א) נכרי. בתחלת דבריהם קבלוהו עליהם צננים: נאמן עליו וכו'. דיינין קמיירי מדקתני ג' רועי צקר: ואמר

(א) [עין מוק' לעיל ה"ה ד"ה (ג) [לקמן לא: ע"ש היטב, א רש"י ז"ל, (ד) עליו צפני ב"ד כ"ל, (ה) [לקמן ד"ה (ו) לקמן כ"ה ב"ש קת"ו (ז) ע"ש היטב, (ח) [משלי כ"ב, (ט) [שי"ן לעיל במשנה], (י) [ומכירו ג"כ כ"ל,]

גליון הש"ס

גב' אלל הי"ק ה' ל"ל ואת כש' ממחן: (א) רש"י ד"ה ורצנן כו' הגון. י"ב ס"א שלא היו צעלי דיינין צורכין שמה לא יהא הגון ולא יהיו השנים יחולין לומר אין אף יושבין עם זה לפי שמישישן אותו אלל כשצורכ לו זה אחד זה אחד עם אחד מהן אמר איני יושב עם זה אין לחוס על כך ליהב סיפא דלכתה לאמיטו: (א) ד"ה איתקבעו דינא: (ב) ד"ה דקבלו עליו כבי תרי: (ז) תוב' ד"ה כבי וכו' זה עלו ושניהם השלישי יאלל:

הגהות הב"ח

(א) גב' אלל הי"ק ה' ל"ל ואת כש' ממחן: (א) רש"י ד"ה ורצנן כו' הגון. י"ב ס"א שלא היו צעלי דיינין צורכין שמה לא יהא הגון ולא יהיו השנים יחולין לומר אין אף יושבין עם זה לפי שמישישן אותו אלל כשצורכ לו זה אחד זה אחד עם אחד מהן אמר איני יושב עם זה אין לחוס על כך ליהב סיפא דלכתה לאמיטו: (א) ד"ה איתקבעו דינא: (ב) ד"ה דקבלו עליו כבי תרי: (ז) תוב' ד"ה כבי וכו' זה עלו ושניהם השלישי יאלל:

מוסף רש"י

נאמן עליו. להיות דין. אבא. פסול מן התורה לזנוג לא לזנות ולא לחיוב, דנקפא לן בפרקין (כ"ו): מלא יומתו אבות על צננים וגו' (לקטן כ"ד).

אבל במומחין אפילו ר' מאיר מודה שאין יכול לפוסלן. תניא נמי הכי לעולם פוסל והולך עד שיקבל עליו בפני ב"ד מומחה לרבים דברי ר' מאיר ש"ב במומחה מודה ר' מאיר: זה פוסל עירו של זה וזה פוסל עירו של זה דברי ר' מאיר אמר ריש לקיש פה קדוש יאמר דבר זה תני ערו וכגון דקבליה עליה